Algemene Beschouwingen – Reactie op de Kadernota

Voorzitter,

Voor ons ligt een kadernota die richting geeft aan de begroting. Ondanks bezuinigingen zien we heldere keuzes en ambities. Complimenten aan het college en ambtenaren voor hun inzet en visie in deze uitdagende tijd.

Gemeenten staan onder financiële druk. Vanuit het Rijk ontvangen we structureel te weinig geld om Wmo, Jeugdwet, veiligheid en klimaatopgaven goed uit te voeren. Toch toont deze nota continuïteit in prioriteiten: betaalbare woningen, klimaatbeleid en leefbare wijken en buurten in onze kernen.

Met een vergrijzende bevolking – naar verwachting in 2030 zo'n 30% 65+ en 10% 80+ – groeit de druk op zorg en welzijn. Er zijn straks onvoldoende professionals. Dat vraagt nú om keuzes, lef en samenwerking.

De PvdA waardeert de balans die gevonden is: investeren zonder directe lastenverzwaring voor inwoners. De meicirculaire biedt wat ruimte en die benutten we zorgvuldig, zoals ook in het gezamenlijke amendement is verwerkt. Meer ruimte om te blijven investeren in onze samenleving. Sport, evenementen ontzien. Ook: vernieuwing in sociaal domein de kans geven in tijd van bezuinigingen. Daar wil ik het verder in wat meer detail over hebben vandaag.

Wonen, werken en economie: We zien mooie stappen in woningbouw, met aandacht voor starters en ouderen. Hierin vragen we meer ruimte voor plannen van kleine collectieve van inwoners. Graag vragen we daarin nog eens aandacht Jongeren, Ouderen maar ook statushouders en spoedzoekers. Doorstroom woningen zijn daarin al een mooie optie. We zijn daarom verheugd met projecten als projecten zoals Waardwonen en Rijn Waal in Bemmel. En vragen hier meer versnelling en ruimte voor.

We zien starters wegtrekken wat met oog op de vergrijzing eigenlijk een onevenredig grote wissel trekt. En vragen aandacht voor leegstand in Bemmel centrum en het verlies van een winkel in Angeren. Wat dit laatste betreft, dit gaat niet alleen ten koste van de leefbaarheid, maar doet ook iets met de autonomie van de oudere inwoner en de sociale cohesie. In de winkel maakte je een praatje en zag je je kennissen. Misschien kan de wethouder kijken naar maatschappelijke organisaties die een winkel en ondernemerschap combineren met zorg? Waarbij we het college graag meegeven dat we begrijpen dat leegstand in de kernen niet de primaire taak van de gemeente is, als het gaat om oplossingen. Maar dat een inspanning hierop, door te blijven investeren in de goede dialoog, essentieel is. We zijn benieuwd hoe het college hier zelf over denkt, wat is een redelijke inspanning en welke verwachtingen zijn er als het gaat om de leefbaarheid?

Mobiliteit: Wat de PvdA betreft mag hier wel een tandje erbij. We willen pleiten dat naast veiligheid wat belangrijk blijft en voorop staat, er meer ruimte komt voor nieuwe vormen van mobiliteit (fiets, openbaar Vervoer, deelauto). Niet alles inzetten op meer asfalt. Houdt er ook hier rekening mee dat na 2030 40% van de inwoners boven de 65 jaar zijn en dat dit ook een andere mobiliteitsvraag met zich meebrengt. Bijvoorbeeld in de piektijden minder bewegingen, andere parkeerfaciliteiten (minder auto's) en meer ruimte voor fiets en voetgangers We vragen echter daarnaast met klem aandacht voor het uitvoeringstempo, als PvdA hebben we begrip voor de knelpunten zoals geschetst tijdens de ROA maar zien nu toch te veel vertraging op veel van de mobiliteitsplannen oplopen.

Klimaat en milieu:Belangrijk na de warmte van deze week om ons te realiseren dat dit urgent is en blijft. Juist ook in context eerlijke verdeling en sociale samenhang. Gevolgen klimaatverandering raken iedereen, maar mensen met minder geld en een slecht warm of koel te houden woning harder. Daar moet gemeente voor staan, mooi te zien dat daar aandacht voor is. Geopolitieke verhoudingen laten ons ook zien dat voorzien in eigen opwek met een mix van zon, wind en andere groene mogelijkheden belangrijk en urgent zijn. Dat we hierop voortgang blijven maken is wat ons betreft essentieel.

Sociale basis, welzijn, zorg en toekomst

- Onze nieuwe welzijnspartner Incluzio staat voor een stevige opgave: verbinden, vernieuwen en inbedden in bestaande netwerken. Hun eerste presentatie stemt daarin hoopvol.
- We zien dat daarin jeugd de extra aandacht zal krijgen die nodig is. Alcohol, drugs, sociale druk en eenzaamheid vragen om een brede aanpak. De IJslandse methode is een goede basis – ook verenigingen hebben daarin een rol. Hierop hebben we wat in te halen, we verwachten dat dit met Incluzio in goede handen is.
- Bezuinigen op sport en cultuur is daarmee nu extra onverstandig verengingen zijn cruciaal voor verbinding. Dit hebben we dan ook meegenomen in het brede amendement. Een totaal pakket dat wat ons betreft ook een samenhang kent en op elkaar inwerkt. Vandaar ook de keuze voor 1 pakket.
- Alhoewel Incluzio geen onbekende is binnen de zorg en welzijnnetwerken, zijn zij ook nog geen logische stakeholder of strategisch samenwerkingspartner binnen de regio. juist als het gaat om de noodzakelijke domeinoverstijgende samenwerking. Daarom pleiten wij dat de gemeente hierin actief een rol aanneemt als verbinder en aanjager. Er is immers geen tijd te verliezen.
- We dienen een motie in mbt de huishoudcoach. Hierin vragen we: Voorkom dubbel werk en investeer geen middelen die al vanuit een andere sector (en financier) ontsloten worden. De inhoudelijke opdracht aan Inclusio hoeft daarbij niet gewijzigd te worden. Wel een nadrukkelijker verbinding tussen de domeinen zorg en welzijn en daarmee de professionals, zoals gezegd. Waarin we ook graag een oproep doen om voor een huishoudcoach een andere naam te bedenken. Naar ons idee geeft het nu een verkeerde associatie. Hoe ziet de wethouder dit?
- Verder is het belangrijk dat alle inwoners in een publiekscampagne meegenomen worden hoe we gezamenlijk de zorg toegankelijk én betaalbaar kunnen houden. Ook dat vragen we met klem aan de wethouder. Bijvangst zal zijn als dit via het gemeentenieuws gaat dat ook stakeholders, mantelzorgers en verenigingen gelijktijdig geïnformeerd worden. Dat vergemakkelijkt het gesprek met de inwoner op veel plekken en het maatschappelijk gesprek tussen generaties komt zo ook beter op gang. Ik ben benieuwd naar reflectie van de wethouder hierop voorzitter.

  In ons gezamenlijk amendement roepen we op tot nog een aantal zaken:

- Tafeltje dekje is nu nog essentieel voor een deel van onze oudere inwoners. Juist het actief in verbinding zijn en de signaleringsrol is noodzakelijk. Met een langere doorlooptijd op een ontwikkeling ism Incluzio kan het goede behouden blijven en ook een verbetering worden doorgevoerd. Daarom is dit ook onderdeel van het amendement.
- Stimuleer dat Incluzio ook kijkt wat werkt er goed bij buurgemeenten? Dat lokale initiatieven, zoals Automaatje of buurthulp, die weinig kosten maar veel betekenen kunnen worden ingezet in Lingewaard
- Veel vitale ouderen willen bijdragen, op hun eigen manier. Geef ruimte aan die inzet – dat werkt wederkerig positief. Want daar waar we een tekort gaan krijgen aan professionals zijn er we juist veel vitale ouderen. Niet altijd zien zij zichzelf verbonden aan 1 soort vrijwilligerswerk. Zij zijn al actief, sporten nog, passen op de kleinkinderen en staan nog midden in het leven. Graag dragen zij daarnaast een steentje bij. Zij hebben periodiek bijvoorbeeld ook nog tijd en ruimte en willen graag in eigen buurt van betekenis zijn door een luisterend oor of een helpende hand te bieden, of samen te koken en eten. Dit kan veel betekenen en werkt positief vice versa.

Vandaar in ons amendement het voorgestelde budget van 2 x €150.000. Zo krijgt ook de ‘Right to Challenge’ in het sociaal domein vorm. Daarmee faciliteren we inwoners met goede ideeën rond preventie en sociale cohesie.

Evenementen binden de samenleving, vrijwilligers, bezoekers, toeristen en bedrijvigheid. Dat wat nodig is om de kernen leefbaar te houden en een positief effect heeft op het ondernemersklimaat. Het is goed om daarop de leges niet in te voeren.

Als PvdA hebben we ingezet in ons programma tijdens de campagne op meer woningen, toekomstvaste sociale voorzieningen, eerlijk en stevig klimaatbeleid. We blijven dat herkennen dat

in deze kadernota dat stemt ons positief zeker vanwege de financieel ingewikkelde tijden. We blijven daarnaast voorzichtig, want er komen nog grote opgaven aan. In het sociaal domein, zoals ik al heb aangegeven, maar ook in bijvoorbeeld het bij het bouwen van nieuwe scholen.

Tot slot: dat er is gekozen voor een positief meer jaren saldo ipv alleen eerste jaar sluitend vinden wij ook een compliment waardig. We laten het nadrukkelijk netjes achter met meer jaren perspectief.